

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1282/2568

นาย ป.โจทก์ นาง ก.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 55, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 188, ป.พ.พ. มาตรา 1336, ป.วิ.พ. มาตรา 161, ป.พ.พ. มาตรา 1382

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีที่จำเลยกล่าวอ้างการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 ที่มีชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์และศาลชั้นต้นมีคำสั่งบังคับให้ตามข้อ มีใช้เป็นคดีที่เมื่อมีข้อโต้แย้งสิทธิเกิดขึ้นระหว่างโจทก์และจำเลย แล้วจำเลยได้เสนอคดีของตนต่อศาลด้วยการฟ้องโจทก์ให้เข้ามาเป็นจำเลยในคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 55 แต่อย่างไรก็ดี จึงไม่มีกรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นจำเลยได้รับหมายเรียกให้ยื่นคำให้การแล้วมิได้ยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือตามคำสั่งศาล อันจะทำให้ถือว่าโจทก์ขาดนัดยื่นคำให้การและทำให้เกิดกระบวนการพิจารณาโดยขาดนัดซึ่งจะมีผลให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลผูกพันโจทก์ในกระบวนการพิจารณาที่พิพากษาหรือมีคำสั่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่งได้ แต่คดีดังกล่าวเป็นเรื่องของจำเลยฝ่ายเดียวที่ประสงค์จะใช้สิทธิทางศาลและเริ่มคดีด้วยการยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีที่ไม่มีข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา 188 แม้ก่อนการไต่สวนคำร้องขอ ศาลชั้นต้นได้ประกาศวันนัดกับส่งหมายแจ้งวันนัดให้โจทก์ทราบโดยส่งไปยังภูมิลำเนาของโจทก์ตามที่โจทก์มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน อันเป็นการส่งหมายโดยชอบเพื่อให้โจทก์มีโอกาสคัดค้านแล้วก็ตาม แต่เมื่อโจทก์มิได้เข้ามาเกี่ยวข้องข้อในคดีโดยตรงหรือโดยอ้อมไม่ว่าด้วยเหตุผลใด จะให้ถือว่าโจทก์เป็นคู่ความและการดำเนินคดีเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ว่าด้วยคดีอันมีข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา 188 (4) ย่อมไม่ได้ คำสั่งของศาลชั้นต้นจึงไม่ผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่ง ทั้งการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์หาได้เป็นเหตุผลที่แสดงว่าโจทก์ได้สละกรรมสิทธิ์ในที่ดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งแล้วไม่ เมื่อโจทก์มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 อยู่ก่อนจำเลยยื่นคำร้องขอครอบครองปรปักษ์ โจทก์ย่อมมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนโดยกล่าวอ้างว่าจำเลยเพียงครอบครองที่ดินไว้แทนโจทก์และฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง อนึ่งศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดีและโจทก์แพ้คดี กับให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลย เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาแก้เป็นให้โจทก์ชนะคดีและจำเลยแพ้คดี โจทก์จึงมิใช่คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีที่จะพึงเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นอีก การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 ไม่มีคำสั่งแก้ไขเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในศาลชั้นต้นด้วย จึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 161 และมาตรา 167 ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องขอให้คำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งศาลที่ให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 792/2558 ของศาลชั้นต้น และให้โจทก์ได้กลับคืนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 ต่อไป กับให้

จำเลยดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยจำเลยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย หากจำเลยไม่ดำเนินการให้ ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาแก้เป็นว่า โจทก์มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าจำเลย คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 792/2558 ไม่ผูกพันโจทก์ ให้เพิกถอนการจดทะเบียนการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทของจำเลย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2558 นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้คืนค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ที่โจทก์เสียเงินมา 200 บาท แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นในชั้นอุทธรณ์นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่มีได้โต้เถียงกันในชั้นนี้ฟังได้ว่า โจทก์และจำเลยเป็นบุตรของนายทองคำ และนางขำ เดิมโจทก์มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 เนื้อที่ 13 ไร่ 75 ตารางวา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2536 โจทก์สมรสกับนางกานดา จากนั้นโจทก์ย้ายทะเบียนบ้านไปอยู่บ้านเลขที่ 90 ของนางกานดาและไปอาศัยอยู่กับนางกานดา ต่อมาเดือนมีนาคม 2548 โจทก์ทิ้งร้างนางกานดาและไปเสียจากภูมิลำเนาโดยไม่ให้ญาติพี่น้องทราบที่อยู่ใหม่ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558 จำเลยยื่นคำร้องขอครอบครองปรปักษ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 และวันที่ 10 สิงหาคม 2558 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามสำเนาคำสั่งคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 792/2558 ของศาลชั้นต้น วันที่ 2 ตุลาคม 2558 พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 ที่ได้มาโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ให้แก่จำเลย มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อกฎหมายตามฎีกาของจำเลยเพียงข้อเดียวว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า คดีที่จำเลยกล่าวอ้างการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 ที่มีชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์และศาลมีคำสั่งบังคับให้ตามข้อ ขอตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 792/2558 ของศาลชั้นต้น มิใช่เป็นคดีที่เมื่อมีข้อโต้แย้งสิทธิเกิดขึ้นระหว่างโจทก์และจำเลย แล้วจำเลยได้เสนอคดีของตนต่อศาลด้วยการฟ้องโจทก์ให้เข้ามาเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 แต่อย่างใด จึงไม่มีกรณีที่ให้ถือว่าโจทก์ซึ่งเป็นจำเลยได้รับหมายเรียกให้ยื่นคำให้การแล้วมิได้ยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล อันจะถือว่าโจทก์ขาดนัดยื่นคำให้การและทำให้เกิดกระบวนการพิจารณาโดยขาดนัด ซึ่งจะมีผลให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลผูกพันโจทก์ในกระบวนการพิจารณาที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง ได้ แต่คดีดังกล่าวเป็นเรื่องของจำเลยฝ่ายเดียวที่ประสงค์จะใช้สิทธิทางศาลและเริ่มคดีด้วยการยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 188 แม้ก่อนการไต่สวนคำร้องขอ ศาลชั้นต้นได้ประกาศวันนัดกับส่งหมายแจ้งวันนัดให้โจทก์ทราบโดยส่งไปยังภูมิลำเนาของโจทก์ ณ บ้านเลขที่ 90 ตามที่โจทก์มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและนางกานดาได้รับหมายนัดไว้แทนโจทก์ อันเป็นการส่งหมายโดยชอบเพื่อให้โจทก์มีโอกาสคัดค้านแล้วก็ตาม แต่เมื่อโจทก์มิได้เข้ามาเกี่ยวข้องในคดีโดยตรงหรือโดยอ้อมไม่ว่าด้วยเหตุผลใด จะถือว่าโจทก์เป็นคู่ความและการดำเนินคดีเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยคดีอันมีข้อพิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 188 (4) ย่อมไม่ได้ คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 792/2558 จึงไม่ผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145

วรรคหนึ่ง ทั้งการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยโดยการครอบครองปรปักษ์ หาได้เป็นเหตุผลที่แสดงว่าโจทก์ได้สละกรรมสิทธิ์ในที่ดินตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งแล้วไม่ เมื่อโจทก์มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2648 อยู่ก่อนจำเลยยื่นคำร้องขอครอบครองปรปักษ์ โจทก์ย่อมมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนโดยกล่าวอ้างว่าจำเลยเพียงครอบครองที่ดินไว้แทนโจทก์และฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดีและโจทก์แพ้คดี กับให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนจำเลย เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิจารณาแก้เป็นให้โจทก์ชนะคดีและจำเลยแพ้คดี โจทก์จึงมิใช่คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีที่จะพึงเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นอีก การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 ไม่มีคำสั่งแก้ไขเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในศาลชั้นต้นด้วย จึงเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 161 และมาตรา 167 ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง พิจารณายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นศาลชั้นต้นและชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ปรีชา เชิดชู · อัจฉรา วรวิงศ์ · ณัฐพงศ์ ฐาปนาเนติพงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1282/2568>